

Latvijas lauksaimnieki un lauki ES koptirgus telpā.
Piemērošanās posmi

Andris Miglavs
LV Agrārās ekonomikas institūta direktors

Struktoru 14, Rīga, LV-1039
7552909, andris@lvaei.lv

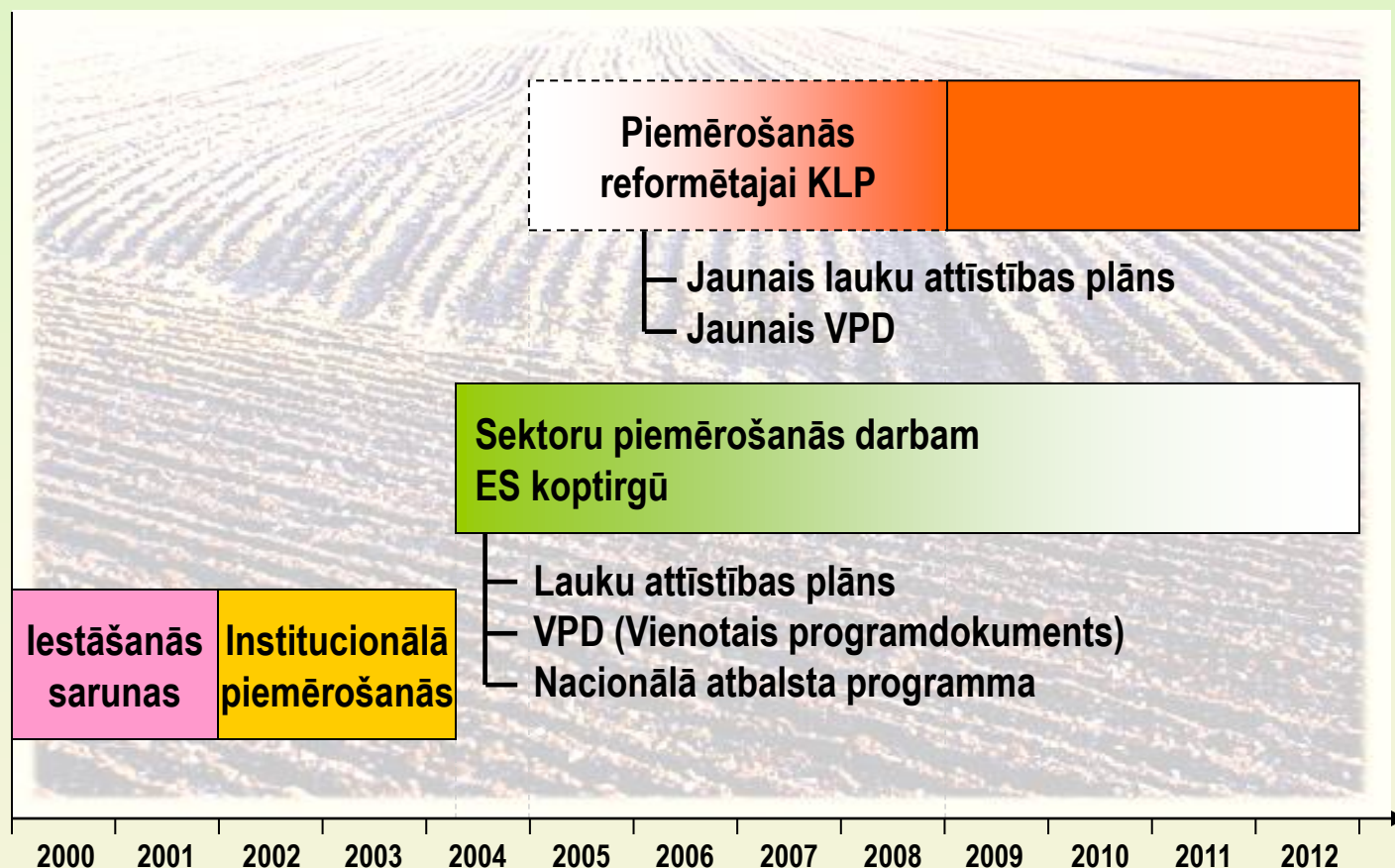

Līdz iestājai ES – 36 dienas

- ❑ Ko nozīmē 1.maijs
 - Dzīve nebeidzas
 - Īsta revolūcija nenotiek
 - Piemērošanās turpinās, bet straujāk
- ❑ Kā attīstīsies notikumi
- ❑ Jautājumi, ko vēlamies atbildēt

Latvijas lauksaimniecības piemērošanās darbam ES koptirgus telpā

Atbildāmie jautājumi

- Kas notiks tirgū
- Vai valsts atbalsts tiešām būs lielāks
- Vai patiešām pelnīsim vairāk
- Vai naudu neapēdīs “stiprās prasības”
- Vai lauksaimniecībai Latvijā ir perspektīvas

Daži pieņēmumi

- ❑ Lauksaimniecība un lauki
 - Saistītas un papildinošas
 - Atšķirīgas parādības
- ❑ LV institūcijas būs gatavas poitikas administrēšanai

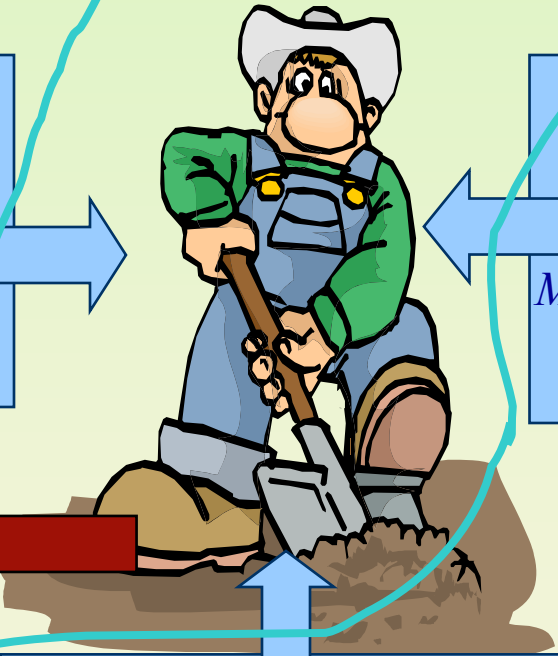

Naudas ceļi

Ieņēmumi no produkta pārdošanas tirgū

Tiešie maksājumi

Lauku attīstības pasākumi
*Mazāk labvēlīgajos apvidos LVL/ha
Agrovide u.c.*

Tiešais finansiālais ES un valsts atbalsts

Investīciju atbalsts

IZMAKSAS, T.SK.
Pārtikas nekaitīguma, higiēnas, vides aizsardzības un labturības prasību ievērošanai

Kas notiks lauksaimniecības pārdošanas tirgū?

Augkopība

	2001.-2003.	2003.	2004	2005	2005./
	vidēji		iesp.	iesp.	2001.-03.
Kvieši	60,5	64,2	64,9	69,4	115%
Rudzi	55,9	59,7	57,0	58,2	104%
Mieži	54,5	56,3	58,2	61,9	114%
Rapši	125,0	131,9	135,9	140,0	112%
Cukurbietes	19,6	20,1	24,0	28,5	145%
Kartupeļi	57,3	55,4	59,9	62,5	109%

Kas notiks lauksaimniecības pārdošanas tirgū? (2)

Lopkopība

	2001.-2003.	2003.	2004	2005	2005./
	vidēji		iesp.	iesp.	2001.-03.
Piens	93,2	93,9	127,6	136,1	146%
Olas	658,9	663,2	669,5	675,7	103%
Liellopi	382,2	301,1	386,3	471,5	123%
Cūkas	697,4	638,5	662,9	687,2	99%
Aitas	527,4	535,5	622,8	710,0	135%
Putni	537,8	544,7	535,5	526,2	98%

Kas notiks resursu tirgū?

Starppatēriņa resursi	2001.-03.	2003.g.	Cenu pārmaiņas %	
	vidēji milj.Ls	proviz. milj.Ls	2004./ 2001.03.	2005./ 2001.03.
Sēkla no nelauks. org.	4,7	5,0	10%	15%
Degviela, kurināmie	29,4	29,8	24%	34%
Elektroenerģija	7,0	7,0	15%	30%
Kurināmais	4051,7	4577,3	20%	35%
Mēslojums no nelauks.	14,2	15,7	20%	22%
Augu aizsardzība	6,4	6,9	5%	7%
Medikamenti	5,0	5,1	25%	45%
Lopbarība no nelauks.	27,8	29,0	5%	7%
Remonts, uzturēšana	13,0	16,2	12%	17%
Darbi un pakalpojumi	9,5	9,9	25%	30%
Pārējās izmaksas	15,6	15,2	8%	11%
Kopā starppatēriņš	132,6	139,9	15%	22%

Latvijas lauksaimniecības atbalsta sistēma 2003.un 2004.gadā

**2003.gada
nacionālās subsīdijas**

**Nacionālie tiešie
maksājumi**

Nacionālās citas
subsīdijas

**SAPARD
līdzfinansējums**

2004.gads

**Eiropas Savienības
Koptirgus organizācija
(ES KTO)**

Latvijas ar ES saskaņotais
pārejošais atbalsts;
Nacionālie tiešie maksājumi

Nacionālās citas subsīdijas

Lauku attīstības plāns

**Vienotais
Programmdokuments**

ES KTO tiešo maksājumu (TM) administrēšanas sistēma un finansējuma avoti Latvijā 2004.un 2005.*gadā

Vienotā platības maksājuma shēma (VPMS)

Finansēšanas avoti	Maksājumu veids	2004	2005	Mēr- vienība
ES budžets	VPM (Vienotais platības maksājums)	25	30	% no ES līmeņa
Lauku attīstības fonds	PVTM (Papildinošie Valsts tiešie maksājumi)	15	10	
Latvijas budžets		15	20	
Kopā:	VPM+PVTM	55	60	

Avoti: Latvijas iestāšanās ES līgums; Priekšlikums EP lēmumam (27.10.2003) par Iestāšanās līguma pielāgošanu; 26.01.2004 ZM npublicēts materiāls

* pieņēmums, ka administrēšanas sistēma būs tāda pati, kā 2004.gadā

% līmenis atkarīgs no TM aprēķināšanas varianta

Daži secinājumi

- ❑ Lausaimnieku labklājības pieaugums katrā sektorā atšķirsies atkarībā no piešķirtajiem papildinošajiem maksājumiem. PVTM nepiešķirts nacionālais finansējums:
 - visos sektoros samazinās lauksaimnieku ieņēmumus,
 - ieņēmumus būtiski samazinās lopkopības sektoros, jo bez pilnas IAKS* ieviešanas finansējumu no Lauku attīstības fonda izmaksās tikai par lopbarības platībām.

*Integrētā administrēšanas un kontroles sistēma

Kā mainīsies sektora kopienākumi?

Ienākumu rādītāju iespējamās izmaiņas 2003.-2005.g. (mil.Ls)

Rādītāji	2003.	2004.	2005.	2005./2003.
	proviz.	iesp.	iesp.	izm.
Augkopība	157	168	175	111%
Lopkopība	148	174	178	120%
Lauks. "nozares" izlaide	339	382	395	116%
Starppatēriņš	191	218	229	120%
Bruto pievienotā vērtība	148	164	165	112%
Ienākumi no lauks. darbības	102	128	131	129%
Nodarbināto skaits, tūkst. cilvēku	106	100	95	90%
Ienākumi uz vienu nodarb. Ls*	966	1 275	1 379	143%
* pirms nodokļiem.				

Latvijas izvēles nākotnē

- Cik lielā mērā maksāt TM ražotājiem no valsts budžeta?
- Kādu shēmu izvēlēties VPM īstenošanai?
- Kad ieviest VSM shēmu?
- Cik lielā mērā atdalīt TM no ražošanas?

Bet tūlīt un tagad ?

- ❑ Stratēģiskā izšķiršanās katrā saimniecībā
 - Lauksaimniecība tirgum
 - Cita nodarbe
- ❑ Jebkurā gadījumā
 - Efektivitāte
 - ✓ Saimniecībā
 - ✓ Pārdošanā
 - Kvalitāte
 - Vides aizsardzība

